

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

17 octombrie 2017*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – Articolul 7 punctul 2 – Competență specială în materie delictuală și cvasidelictuală – Încălcarea drepturilor unei persoane juridice prin publicarea pe internet a unor informații pretins inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa – Locul materializării prejudiciului – Centrul intereselor acestei persoane”

În cauza C-194/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Riigikohus (Curtea Supremă, Estonia), prin decizia din 23 martie 2016, primită de Curte la 7 aprilie 2016, în procedura

Bolagsupplysningen OÜ,

Ingrid Ilsjan

împotriva

Svensk Handel AB,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas și J. Malenovský, președinți de cameră, domnii E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan (raportor), doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 martie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Bolagsupplysningen OÜ și I. Ilsjan, de K. Turk și de K. Tomson, vandeadvokaadid, și de A. Prants și de M. Pild, advokaadid;
- pentru guvernul estonian, de K. Kraavi-Käerdi și de N. Grünberg, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: estona.

- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de S. Duarte Afonso, în calitate de agenți;
  - pentru guvernul Regatului Unit, de J. Kraehling și de C. Crane, în calitate de agenți, asistate de J. Holmes, barrister;
  - pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin, de M. Heller și de E. Randvere, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 iulie 2017,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societatea Bolagsupplysningen OÜ și doamna Ingrid Ilsjan, pe de o parte, și Svensk Handel AB, pe de altă parte, în legătură cu cereri de rectificare a informațiilor pretins inexacte publicate pe site-ul internet al acesteia din urmă, de eliminare a comentariilor referitoare la acestea dintr-un forum de discuții care figurează pe site-ul respectiv și de despăgubire pentru pretinsul prejudiciu suferit.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (15) și (16) ale Regulamentului nr. 1215/2012 au următorul cuprins:
  - „(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură. În cazul persoanelor juridice, domiciliul trebuie să fie definit în mod independent, în vederea ameliorării transparenței normelor comune și a evitării conflictelor de competență.
  - (16) În afară de instanța domiciliului pârâtului, trebuie să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și litigiu sau în scopul bunei administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta. Acest lucru este important în special în litigiile privind obligații necontractuale care rezultă din încălcări ale intimității și ale drepturilor legate de personalitatea sa, inclusiv privind calomnia.”
- 4 Normele de competență figurează în capitolul II din regulamentul menționat.
- 5 Articolul 4 din Regulamentul nr. 1215/2012, care este inclus în capitolul II secțiunea 1 din acest regulament, intitulată „Dispoziții generale”, prevede la alineatul (1) următoarele:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”

- 6 Articolul 5 din regulamentul menţionat, care face parte din secţiunea 1 menţionată anterior, prevede la alineatul (1):

„Persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru pot fi acţionate în justiţie în faţa instanţelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunţate în secţiunile 2-7 din prezentul capitol.”

- 7 Articolul 7 din acelaşi regulament, care face parte din secţiunea 2, intitulată „Competenţe speciale”, din cadrul capitolului II din regulamentul respectiv, prevede la punctul 2:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acţionată în justiţie într-un alt stat membru:

[...]

2. în materie delictuală şi cvasidelictuală, în faţa instanţelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.”
- 8 Textul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 este identic cu textul articolului 5 punctul 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială (JO 2001, L 12, p. 1), care a fost abrogat prin Regulamentul nr. 1215/2012 şi corespunde celui al articolului 5 punctul 3 din Convenţia din 27 septembrie 1968 privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială.

Litigiul principal şi întrebările preliminare

- 9 Bolagsupplysningen, o societate de drept estonian, şi doamna Ilsjan, o angajată a acesteia, au formulat, la 29 septembrie 2015, o acţiune împotriva Svensk Handel, o federaţie de drept suedez a angajatorilor din sectorul comercial, la Harju Maakohus (Tribunalul de Primă Instanţă din Harju, Estonia). Reclamantele din litigiul principal au solicitat acestei instanţe să oblige Svensk Handel să rectifice informaţiile inexacte publicate pe site-ul său internet referitoare la Bolagsupplysningen şi să şteargă comentariile incluse pe site-ul respectiv, să plătească Bolagsupplysningen suma de 56 634,99 euro cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul suferit şi să plătească doamnei Ilsjan o reparaţie justă pentru prejudiciul moral, conform aprecierii instanţei.
- 10 Potrivit cererii introductive, Svensk Handel a inclus societatea Bolagsupplysningen, pe site-ul său internet, într-o listă aşă-numită „neagră” arătând că această societate săvârşeşte acte de fraudă şi de înşelăciune. Pe forumul de discuţii al site-ului menţionat existau aproximativ 1 000 de comentarii care includeau apeluri directe la violenţă împotriva Bolagsupplysningen şi a angajaţilor acesteia, inclusiv a doamnei Ilsjan. Svensk Handel a refuzat să elimine înscrierea şi comentariile respective, ceea ce ar paraliza activitatea economică a societăţii Bolagsupplysningen în Suedia, astfel încât această societate ar suferi zilnic un prejudiciu material.
- 11 În ordonanţa din 1 octombrie 2015, Harju Maakohus (Tribunalul de Primă Instanţă din Harju) a considerat că acţiunea era inadmisibilă. Potrivit acestei instanţe, nu se poate aplica articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, întrucât din cererea introductivă nu reiese că prejudiciul s-a produs în Estonia. Informaţiile şi comentariile în litigiu ar fi publicate în limba suedeză şi, fără traducere, nu ar fi inteligibile pentru persoane care trăiesc în Estonia. Înţelegerea informaţiilor în discuţie ar depinde de contextul lingvistic. Producerea prejudiciului în Estonia nu ar fi fost dovedită, iar indicarea cifrei de afaceri în coroane suedeze ar lăsa să se înţeleagă că acest prejudiciu a fost cauzat în Suedia. Faptul că site-ul internet în litigiu ar fi accesibil în Estonia nu ar putea să justifice în mod automat obligaţia de a deduce cauza civilă judecătii unei instanţe estoniene.

- 12 Reclamantele din litigiul principal au declarat apel împotriva ordonanței Harju Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Harju).
- 13 Prin ordonanța din 9 noiembrie 2015, Tallinna Ringkonnakohus (Curtea de Apel din Tallinn, Estonia) a respins acest apel și a confirmat ordonanța Harju Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Harju).
- 14 Reclamantele din litigiul principal au solicitat instanței de trimitere să anuleze ordonanța Tallinna Ringkonnakohus (Curtea de Apel din Tallinn) și să se pronunțe cu privire la acțiune, cereri la care Svensk Handel s-a opus.
- 15 Instanța de trimitere a disjuns cererile Bolagsupplysningen și ale doamnei Ilsjan, apreciind că, în ceea ce o privește pe aceasta din urmă, recursul împotriva ordonanței Tallinna Ringkonnakohus (Curtea de Apel din Tallinn) este fondat, că ordonanța acestei instanțe și ordonanța Harju Maakohus (Tribunalul de Primă Instanță din Harju) trebuie anulate, iar cauza trebuie trimisă în fața tribunalului respectiv spre rejudecare pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la admisibilitatea cererilor doamnei Ilsjan.
- 16 În ceea ce privește cererea introductivă formulată de Bolagsupplysningen, instanța de trimitere consideră că aceasta este de competența instanțelor estoniene, cel puțin în ceea ce privește cererea de despăgubire pentru prejudiciul suferit în Estonia.
- 17 Instanța de trimitere adaugă însă că, spre deosebire de un drept de proprietate intelectuală și industrială a cărui protecție este limitată la teritoriul statului membru în care acest drept este înregistrat, drepturile a căror încălcare este invocată în speță nu sunt, prin natura lor, drepturi care pot fi protejate numai pe teritoriul anumitor state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 octombrie 2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, punctele 35-37). Bolagsupplysningen s-ar întemeia în esență pe faptul că publicarea informațiilor inexacte a adus atingere considerației de care se bucura și reputației sale. În această privință, Curtea ar fi arătat deja că atingerea adusă renumelui și reputației unei persoane juridice printr-o publicație defăimătoare se materializează în locul în care se difuzează publicația și în care această persoană juridică susține că reputația sa a fost afectată (Hotărârea din 7 martie 1995, Shevill și alții, C-68/93, EU:C:1995:61, punctele 29 și 30).
- 18 Potrivit instanței de trimitere, nu este însă posibil să se stabilească cu claritate dacă Bolagsupplysningen poate, în temeiul principiilor menționate la punctul precedent, să se adreseze și unei instanțe estoniene pentru a solicita rectificarea informațiilor inexacte și eliminarea comentariilor.
- 19 Nu ar fi posibil nici să se stabilească dacă Bolagsupplysningen poate să se adreseze și instanțelor estoniene pentru a solicita repararea integrală a prejudiciului pe care pretinde că l-a suferit. Amintind principiul conform căruia o persoană care se consideră prejudiciată ca urmare a unei pretinse încălcări a drepturilor sale prin intermediul unor informații postate pe un site internet poate să sesizeze cu o acțiune în răspundere, pentru întregul prejudiciu cauzat, fie instanțele din statul membru al locului de stabilire a editorului acestor informații, fie instanțele din statul membru în care se află centrul intereselor sale (Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising și alții, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 52), instanța de trimitere reține că acest principiu a fost adoptat în mod specific în contextul încălcării drepturilor referitoare la personalitate ale unei persoane fizice. În consecință, nu ar fi stabilit faptul că principiul menționat se aplică și persoanelor juridice.
- 20 În sfârșit, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă sediul și/sau locul în care își desfășoară activitatea o persoană juridică permit să se presupună că acolo se află și centrul intereselor acestei persoane juridice. Independent de aspectul dacă ar trebui să se plece de la o astfel de premisă, ar trebui să se stabilească împrejurările și criteriile în temeiul cărora o instanță trebuie să determine locul în care se află centrul intereselor unei persoane juridice.

21 În aceste condiții, Riigikohus (Curtea Supremă, Estonia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 7 punctul 2 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că o persoană care afirmă că drepturile sale ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate formula o acțiune având ca obiect rectificarea informațiilor inexacte și ștergerea comentariilor care îi lezează drepturile în fața instanțelor fiecărui stat membru pe al cărui teritoriu sunt sau au fost accesibile informațiile publicate pe internet, în ceea ce privește prejudiciul rezultat în acest stat membru?
- 2) Articolul 7 punctul 2 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că o persoană juridică care afirmă că drepturile sale ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate invoca dreptul privind rectificarea informațiilor, obligarea la ștergerea comentariilor și plata de despăgubiri pentru prejudiciile materiale rezultate în urma publicării informațiilor inexacte, în ceea ce privește întregul prejudiciu care i-a fost cauzat, în fața instanțelor din statul în care se află centrul intereselor sale?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, articolul 7 punctul 2 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că:
  - trebuie să se considere că centrul intereselor unei persoane juridice și, prin urmare, locul producerii prejudiciului suferit de aceasta se află în statul membru în care persoana juridică are sediul sau
  - la stabilirea centrului intereselor persoanei juridice și, prin urmare, a locului producerii prejudiciului suferit de aceasta trebuie să se țină seama de totalitatea împrejurărilor, de exemplu de sediul și de unitățile persoanei juridice, de sediul clienților săi și de modul de încheiere a tranzacțiilor?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 22 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană juridică care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate formula în fața instanțelor din statul membru în care se află centrul intereselor sale o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații, ștergerea acestor comentarii și repararea integrală a prejudiciului suferit și, în cazul unui răspuns afirmativ, care sunt criteriile și împrejurările care trebuie luate în considerare pentru a stabili centrul intereselor menționat anterior.
- 23 Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie amintit că articolul 7 punctul 2 menționat prevede că, în materie delictuală și cvasidelictuală, o persoană domiciliată pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.

- 24 În această privință, trebuie să se precizeze că interpretarea dată de Curte în ceea ce privește articolul 5 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 este valabilă și pentru dispoziția echivalentă prevăzută la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 iunie 2017, *Kareda*, C-249/16, EU:C:2017:472, punctul 27).
- 25 Potrivit unei jurisprudențe constante, norma privind competența specială în materie delictuală și cvasidelictuală trebuie să facă obiectul unei interpretări autonome, prin referire la sistemul și la obiectivele regulamentului din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2011, *eDate Advertising* și alții, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 38).
- 26 Această normă de competență specială se întemeiază pe existența unei legături deosebit de strânse între litigiu și instanțele de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă, care justifică atribuirea competenței în favoarea acestora din urmă pentru motive legate de buna administrare a justiției și de organizarea utilă a procesului (a se vedea în special Hotărârea din 25 octombrie 2011, *eDate Advertising* și alții, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 40, precum și Hotărârea din 22 ianuarie 2015, *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 27 Astfel, în materie delictuală sau cvasidelictuală, instanța de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă este în mod normal cea mai adecvată să se pronunțe asupra cauzei în special din motive legate de proximitatea față de litigiu și de facilitatea administrării probelor (Hotărârea din 16 mai 2013, *Melzer*, C-228/11, EU:C:2013:305, punctul 27, și Hotărârea din 21 mai 2015, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 40).
- 28 În interpretarea articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie să se țină seama și de considerentul (16) al acestuia, potrivit căruia existența unei legături strânse între instanță și acțiune ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta, aspect important în special în litigiile privind obligații necontractuale care rezultă din încălcări ale intimității și ale drepturilor legate de personalitatea sa, inclusiv privind calomnia.
- 29 Acestea fiind precizate, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, expresia „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă” vizează atât locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, cât și locul materializării prejudiciului, întrucât fiecare dintre aceste două locuri este susceptibil, în funcție de împrejurări, să furnizeze indicii deosebit de utile în ceea ce privește probele și organizarea procesului (Hotărârea din 25 octombrie 2011, *eDate Advertising* și alții, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 41, precum și jurisprudența citată).
- 30 Cauza principală nu se referă la posibilitatea de a sesiza instanțele estoniene pe baza locului unde s-a produs evenimentul cauzal. Astfel, este cert că acest din urmă loc nu se află în raza teritorială a instanțelor sesizate de *Bolagsupplysningen* și de doamna *Ilsjan*. Se pune în schimb problema dacă aceste instanțe sunt competente pe baza locului în care s-a materializat prejudiciul invocat.
- 31 În această privință, Curtea a considerat, în cazul unor acțiuni având ca obiect repararea unui pretins prejudiciu moral cauzat printr-un articol defăimător publicat în presa scrisă, că victima poate formula împotriva editorului o acțiune în reparație în fața instanțelor din fiecare stat membru în care publicația a fost difuzată și în care victima pretinde că ar fi suferit o atingere a reputației sale, competente să se pronunțe numai cu privire la prejudiciile cauzate în statul membru al instanței sesizate (Hotărârea din 7 martie 1995, *Shevill* și alții, C-68/93, EU:C:1995:61, punctul 33).
- 32 În contextul specific al internetului, într-o cauză referitoare la o persoană fizică, Curtea a declarat însă că, în cazul unei pretinse încălcări a drepturilor referitoare la personalitate prin intermediul unor informații postate pe un site internet, persoana care se consideră prejudiciată trebuie să poată sesiza

cu o acţiune în răspundere, pentru întregul prejudiciu cauzat, instanţele din statul membru în care se află centrul intereselor sale (Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising şi alţii, C-509/09 şi C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 52).

- 33 În ceea ce priveşte informaţiile respective, încălcarea invocată este într-adevăr, în general, resimţită cel mai mult în centrul de interese al persoanei în cauză, ţinând seama de reputaţia pe care o are în acest loc. Astfel, criteriul „centrului de interese al victimei” înseamnă locul în care, în principiu, prejudiciul cauzat de conţinutul online se materializează, în sensul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, în modul cel mai semnificativ.
- 34 Instanţele din statul membru în care se află centrul intereselor persoanei interesate sunt, prin urmare, cel mai bine plasate pentru a aprecia impactul unor astfel de informaţii asupra drepturilor persoanei interesate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising şi alţii, C-509/09 şi C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 48).
- 35 În plus, criteriul centrului de interese este conform obiectivului previzibilităţii normelor de competenţă, întrucât permite atât reclamantului să identifice cu uşurinţă instanţa pe care o poate sesiza, cât şi pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanţa în faţa căreia poate fi acţionat în justiţie (Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising şi alţii, C-509/09 şi C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 50).
- 36 Având în vedere împrejurările cauzei principale şi îndoielile formulate în anumite observaţii scrise şi orale, este necesar să se precizeze, pe de o parte, că aceste din urmă consideraţii se aplică fără a face distincţie între natura materială sau morală a pretinsului prejudiciu suferit.
- 37 Astfel, deşi poate avea, în funcţie de dreptul aplicabil, o influenţă asupra caracterului reparabil al prejudiciului invocat, natura materială sau morală a prejudiciului nu are nicio incidenţă asupra stabilirii centrului de interese ca loc în care impactul real al unei publicări pe internet şi natura sa prejudiciabilă sau neprejudiciabilă pot fi cel mai bine apreciate de o instanţă.
- 38 Pe de altă parte, dat fiind că posibilitatea persoanei care se consideră lezată de a sesiza instanţele din statul membru în care se află centrul intereselor sale cu o acţiune pentru întregul prejudiciu invocat se justifică în interesul bunei administrări a justiţiei, iar nu pentru a proteja în mod special reclamantul, faptul că acesta din urmă este o persoană fizică sau juridică nu este nici el decisiv.
- 39 În această privinţă, Curtea a precizat că norma de competenţă specială în materie delictuală sau cvasidelictuală nu urmăreşte acelaşi obiectiv precum normele de competenţă cuprinse în secţiunile 3-5 ale capitolului II din Regulamentul nr. 1215/2012, care au ca obiect să ofere părţii defavorizate o protecţie consolidată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2012, Folien Fischer şi Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, punctul 46). Criteriul centrului de interese vizează, în sine, stabilirea locului materializării prejudiciului cauzat de conţinutul online şi, prin urmare, a statului membru ale cărui instanţe sunt cel mai în măsură să soluţioneze litigiul.
- 40 În ceea ce priveşte identificarea centrului respectiv, Curtea a arătat că, în cazul unei persoane fizice, acesta corespunde în general statului membru în care îşi are reşedinţa obişnuită. Cu toate acestea, o astfel de persoană îşi poate avea centrul intereselor şi într-un stat membru în care nu locuieşte în mod obişnuit, în măsura în care alte indicii precum exercitarea unei activităţi profesionale pot stabili existenţa unei legături deosebit de strânse cu acel stat membru (Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising şi alţii, C-509/09 şi C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 49).
- 41 În ceea ce priveşte o persoană juridică care desfăşoară o activitate economică, precum reclamanta din litigiul principal, centrul intereselor acesteia trebuie să reflecte locul în care reputaţia sa comercială este cel mai bine consolidată şi, prin urmare, trebuie determinat în funcţie de locul în care aceasta îşi exercită cea mai mare parte a activităţii sale economice. Deşi centrul intereselor unei persoane juridice

poate să coincidă cu locul în care are sediul social atunci când își desfășoară, în statul membru în care este situat acest sediu, totalitatea sau cea mai mare parte a activităților sale și când reputația de care beneficiază acolo este, în consecință, mai importantă decât în oricare alt stat membru, localizarea sediului respectiv nu constituie, în sine, un criteriu decisiv în cadrul unei asemenea analize.

- 42 Astfel, atunci când, precum în cauza principală, persoana juridică interesată desfășoară cea mai mare parte a activităților sale într-un alt stat membru decât cel în care are sediul social, trebuie să se prezume că reputația comercială a acestei persoane juridice care poate fi afectată de publicarea în litigiu este mai importantă în acest stat membru decât în oricare altul și că, în consecință, o eventuală atingere adusă acestei reputații ar fi resimțită cel mai puternic acolo. În această privință, instanțele din statul membru respectiv sunt cel mai bine plasate pentru a aprecia existența și eventuala întindere a pretensei atingeri menționate, cu atât mai mult cu cât, în speță, aceasta din urmă are ca origine publicarea unor informații și a unor comentarii pretins inexacte sau defăimătoare pe un site profesional administrat în statul membru în care persoana juridică interesată desfășoară cea mai mare parte a activităților sale și care sunt destinate în principal, ținând seama de limba în care sunt redactate, să fie înțelese de persoane care locuiesc în acest stat membru.
- 43 Mai trebuie să se precizeze că, în ipoteza în care o preponderență a activității economice a persoanei juridice interesate într-un stat membru nu reiese din elementele pe care instanța trebuie să le aprecieze în etapa examinării competenței sale, așa încât centrul intereselor persoanei juridice care pretinde că este victima unei încălcări a drepturilor sale referitoare la personalitate nu poate fi identificat, această persoană nu ar putea să beneficieze, în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, de dreptul de a acționa în justiție autorul prezumat al acestei încălcări, pe baza locului materializării prejudiciului, în scopul obținerii unei despăgubiri integrale.
- 44 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană juridică care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate formula în fața instanțelor din statul membru în care se află centrul intereselor sale o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații, ștergerea acestor comentarii și repararea integrală a prejudiciului suferit.

Atunci când persoana juridică interesată desfășoară cea mai mare parte a activităților sale într-un alt stat membru decât cel în care are sediul social, această persoană poate să acționeze în justiție autorul prezumat al încălcării pe baza locului materializării prejudiciului în acest alt stat membru.

Cu privire la prima întrebare

- 45 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate formula o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații și ștergerea acestor comentarii în fața instanțelor fiecărui stat membru pe al cărui teritoriu sunt sau au fost accesibile informațiile publicate pe internet.
- 46 Răspunsul la această întrebare trebuie să fie unul negativ.
- 47 Desigur, la punctele 51 și 52 din Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising și alții (C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685), Curtea a statuat că persoana care se consideră prejudiciată poate, de asemenea, în locul unei acțiuni în răspundere pentru întregul prejudiciu cauzat, să formuleze acțiune

la instanțele din fiecare stat membru pe teritoriul căruia o informație postată este sau a fost accesibilă, care sunt competente să se pronunțe numai asupra prejudiciului cauzat pe teritoriul statului membru al instanței sesizate.

- 48 Totuși, având în vedere natura ubicuă a informațiilor și a conținuturilor publicate pe un site internet și faptul că întinderea difuzării lor este în principiu universală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising și alții, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctul 46), o cerere având ca obiect rectificarea primelor și eliminarea celor din urmă este unitară și indivizibilă și, în consecință, nu poate fi formulată decât în fața unei instanțe competente să soluționeze integralitatea unei cereri de reparare a prejudiciului în temeiul jurisprudenței care rezultă din Hotărârea din 7 martie 1995, Shevill și alții (C-68/93, EU:C:1995:61, punctele 25, 26 și 32), precum și din Hotărârea din 25 octombrie 2011, eDate Advertising și alții (C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685, punctele 42 și 48), iar nu în fața unei instanțe care nu are o astfel de competență.
- 49 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa nu poate formula o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații și ștergerea acestor comentarii în fața instanțelor fiecărui stat membru pe al cărui teritoriu sunt sau au fost accesibile informațiile publicate pe internet.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o persoană juridică care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa poate formula în fața instanțelor din statul membru în care se află centrul intereselor sale o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații, ștergerea acestor comentarii și repararea integrală a prejudiciului suferit.**

Atunci când persoana juridică interesată desfășoară cea mai mare parte a activităților sale într-un alt stat membru decât cel în care are sediul social, această persoană poate să acționeze în justiție autorul prezumat al încălcării pe baza locului materializării prejudiciului în acest alt stat membru.

- 2) Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană care pretinde că drepturile sale referitoare la personalitate ar fi fost încălcate prin publicarea pe internet a unor informații inexacte referitoare la ea și prin omisiunea de a șterge comentariile în privința sa nu poate formula o acțiune având ca obiect rectificarea acestor informații și ștergerea acestor comentarii în fața instanțelor fiecărui stat membru pe al cărui teritoriu sunt sau au fost accesibile informațiile publicate pe internet.**

Semnături

